**Hukuk Bölümü 2010/271 E. , 2010/240 K.**

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA

  - İŞ KANUNU (4857) Madde 108
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 98

**"İçtihat Metni"**

Davacı : T. H. Bankası A.Ş.

Vekili : Av. G.İ.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İzmir Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İzmir Bölge Müdürlüğü'nün 15.2.2006 gün ve 5462 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3. maddesine muhalefet nedeniyle 108 inci maddesine dayanılarak aynı Kanunun 98. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi; başvuran vekilinin talebinin kabulüne, idari para cezasına ilişkin kararın kaldırılmasına karar vermiş; bu karar, YARGITAY 9. CEZA DAİRESİ; 12.6.2008 gün ve E:2008/3444, K:2008/7613 sayılı kararı ile, "…4857 sayılı İş Kanununa aykırı davranmaktan dolayı Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi'nin 1.207,00 Yeni Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılmasına dair, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İzmir Bölge Müdürlüğünce verilen 22.12.2005 tarihli ve 68899 sayılı karara karşı muteriz vekilinin itirazının kabulü ile idari para cezasına ilişkin kararın kaldırılmasına dair İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesinin 15.1.2007 tarihli 2006/127 esas, 2007/161 sayılı kararı ile ilgili olarak;

Dosya kapsamına göre 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinde yer alan "Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır" şeklindeki düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 1.3.2006 tarihli ve 2005/108 esas-2006/35 sayılı kararı ile iptal edilmiş olması ve 4857 sayılı İş Kanununun 108. maddesinde yer alan idari para cezalarına itirazı inceleme yetkisinin idare mahkemesine ait bulunduğuna ilişkin düzenleme uyarınca mercii mahkemece itirazın kabulü ile esas hakkında karar verilmek üzere dosyanın idare mahkemesine gönderilmesi gerektiği gözetilmeksizin yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediğinden bahisle, 5271 sayılı CMK'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığının 22.8.2007 gün ve 43493 sayılı kanun yararına bozma talebine atfen, Yargıtay C. Başsavcılığının 5.9.2007 gün ve 2007/176569 sayılı tebliğnamesi ile Daireye ihbar ve dava evrakı tevdii kılınmakla dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Kanun yararına bozma talebine atfen düzenlenen tebliğnamedeki bozma isteği incelenen dosya kapsamına nazaran yerinde görüldüğünden, İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesinin 15.1.2007 tarih ve 2006/127-2007/161 sayılı kararının CMK'nun 309. maddesi uyarınca bozulmasına, müteakip işlemlerin mahallinde yapılmasına,…" karar vermiştir.

Bunun üzerine İZMİR 6. SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.1.2009 gün ve D.İş:2008/171, K:2009/6 sayı ile, Mahkemelerinin 2006/127 D İş., 2007/161 D İş. Karar sayılı kararı ile, Türkiye H. Bankası A.Ş.'nin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İzmir Bölge Müdürlüğü tarafından kesilen 15.2.2006 tarihli, 4562 sayılı idari yaptırım kararına itiraz etmiş olmakla Mahkemelerince inceleme sonucu itirazın kabulüne karar verildiği, ancak, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nce idare mahkemesinin yetkisine dikkat çekilerek dosyalarının bozularak iade edildiği, bozma ilamı doğrultusunda hareket etmek zorunluluğundan Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle başvuru konusu idari yaptırım kararına itirazın 506 sayılı SSK 140. maddesi gereğince idari yargı mercilerince inceleneceğine dair düzenlemeye göre sulh ceza mahkemesince incelenebilecek kararlardan olmadığından, 5560 sayılı Yasa'yla değişik 5326 sayılı Kabahatler Yasası'nın 3/a ve 28/1-b maddeleri gereğince görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ; 7.10.2009 gün ve E:2009/1421, K:2009/1618 sayı ile, davacı şirketin Sanayi Sitesi Şubesi adına 4857 sayılı Kanun'un 108. maddesi uyarınca düzenlenen para cezasına ilişkin 15.2.2006 gün ve 5462 sayılı işlemin iptalinin istenildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur" hükmünün, 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığı, incelenen davada, uyuşmazlığın 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen para cezasından doğduğu anlaşıldığından, yukarıda anılan Yasa hükümleri ve açıklamalar uyarınca davanın adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 1.11.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu

davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosyası ile birlikte Mahkememize gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 15.1.2009 gün ve D.İş:2008/171, K:2009/6 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.11.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.